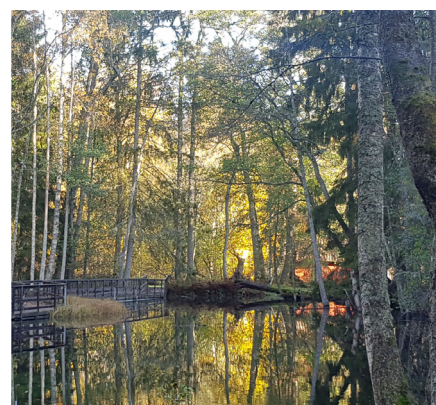

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2019

Verksamhetsberättelse 2019 för:

Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven

Nedre Dalälvens Intresseförening (NeDa)

Nedre Dalälvens Utvecklingsaktiebolag AB (NEDAB)

Koordinator för biosfärområdet: NeDa

Publiceringsdatum: 2020-02-11, rev. 2020-04-02

Kontakt: info@nedredalalven.se, www.nedredalalven.se

Bilder: copyright NeDa eller angivna fotografer

Bilder framsida. Överst, från vänster: Raststuga vid Tyttboforsen i Färnebofjärdens Nationalpark, Avesta kommun | Naturbete vid Hovranområdet, Hedemora kommun | Vildmarksguiderna Madde och Jack från Multiadventures Sweden, i Ista naturreservat, Sandvikens kommun. Mitten: Utsiktstornet vid Grävlingsberget i Hälleskogsbrännan, Sala kommun | Kolhuset vid Ängskärs brygga på Hållnäsöhalvön, Tierps kommun. | Öringfiske i Nedre Dalälven, Älvkarleby kommun. Nederst: Kärleksudden i Säterdalen, Sätters kommun. | Korsnäsrännan, Gävle kommun. | Ingbo källor, Heby kommun.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund	5
Nedre Dalälvsamarbetet, NeDa	5
Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven	5
Organisation	6
Årsstämma	6
Styrelsens sammansättning.....	7
Auktoriserade revisorer.....	7
Valberedning	7
Styrelsemöten	7
Affärsplan 2017 - 2019	8
Medlemmar.....	8
Verkställande direktör.....	8
Antal anställda samt arbetsfördelning	8
Utvecklingsråd för biosfärområdet	9
Biosfärambassadörer	9
Verksamhet 2019	10
Hållbar turism	10
Projekt Destination Nedre Dalälven	10
Öppet landskap	11
Hävd av älvängar	11
Projekt Gnista för glöd	11
Fiskevård	12
Projekt Samverkan mellan fiskets intressenter i Nedre Dalälven	12
Mobilisering av nätverket.....	12
Biologisk myggkontroll	13
Organisation	13
Myggbekämpning.....	13
Marknadsföring och aktiviteter	14
Hemsida och sociala medier.....	14
Aktiviteter i biosfärnätverket	14
EuroMAB, 1 - 5 april	15
Dokumentärfilm för Unesco:s räkning.....	15
Svenska Biosfärprogrammet Öråd, 24 - 25 juni	16
NordMAB, 7 - 9 oktober.....	16
Samarbetsprojekt (Biosfärområden och Agenda 2030).....	17
Biosphere for Baltic	17
Biosphere Forests for the Future.....	18

INNEHÅLLSFÖRTECKNING (FORTSÄTTNING)

Marknadsföring och aktiviteter (fortsättning)

Projekt BUS (Bevara Utveckla Stödja) i biosfären	18
Kurs i naturnära skogsbruk, 2 - 3 februari	19
Bioblitz vid Långängarna, 22 maj	20
Biosfärområdets dag, 25 maj	20
Biologiska mångfaldens dag, 25 maj	21
Föreläsning för Gamla Gardet, 11 juni	21
Mässa Efterfest i Heby, 27 september	22
Besök från Gyeonggi-provinsen i Sydkorea, 2 oktober	22
Friluftsliv i biosfären, 2, 5 och 20 oktober	23
Studieresa till biosfärområde i Italien, 15 - 18 oktober	24
Prisutdelning - 2019 års Östersjöpris till NeDa	25
NeDa:s årsavslutning	25
Pension för Cristina Ericson, NeDa:s biosfärkoordinator	26
NEDA:s medverkan i externa organ	27
Dalälvens Vattenvårdsförening/Dalälvens Vattenråd	27
Färnebofjärdens Nationalpark	27
Biosfärrum Gröna Kunskapshuset	27
Övriga	27
Projekt drivna av Leader Nedre Dalälven 3	28
Slow Trips (Projekt för hållbar turism)	28
Academy Adventure Leader (Ungdomsprojekt)	29
Ung i Nedre Dalälven (Ungdomsprojekt)	30

BAKGRUND

NEDRE DALÄLVSSAMARBETET, NEDA

Nedre Dalälvens Intresseförening (NeDa) bildades 1986 med kansli i Gysinge. Det geografiska verksamhetsområdet sträcker sig från Säter i Dalarna till havet vid Älvkarleby. Sett från älvperspektiv är området cirka 17 mil långt. NeDa har varit huvudman och samordnare för biosfärområdet sedan arbetet med förstudie och ansökan till Unesco startade 2004.

NeDa har till uppgift att med utgångspunkt från Nedre Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaliteter samt det centrala och strategiska läget i landet verka för att:

- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Utvecklingsarbetet skall ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur-, kultur- och miljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen. FN-organet Unesco:s utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde 2011 genomsyrar NeDa:s hela verksamhet.

NeDa har Naturvårdsverkets uppdrag att ha koordinatorrollen för biosfärområdet.

BIOSFÄROMRÅDE ÄLVLANDSKAPET NEDRE DALÄLVEN

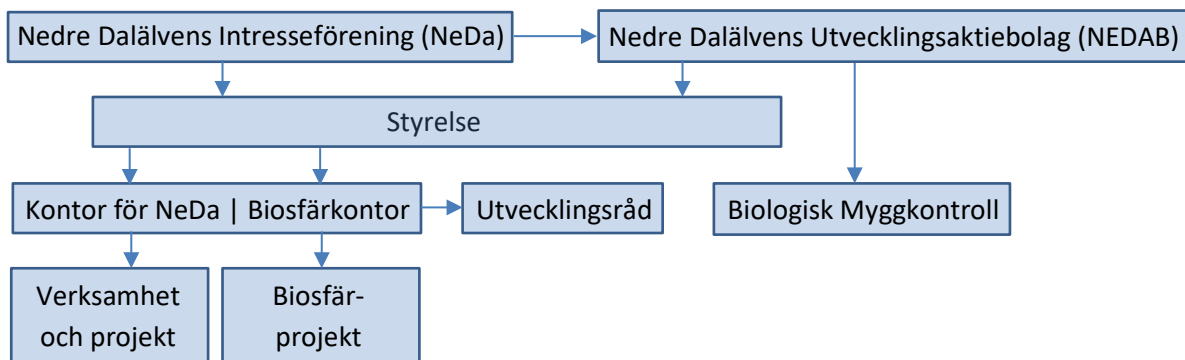
Älvlandskapet Nedre Dalälven utnämndes av Unesco till biosfärområde 2011 och blev därmed det tredje området i landet som fått den statusen. Biosfärområden ska:

- gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling
- värna den biologiska mångfalden
- vara modellområden för hållbar utveckling
- vara arenor för forskning och utbildning

Den inledande tiden som biosfärområde beskrivs i rapporten "De första fem åren som biosfärområde".

Under 2020 inleds arbetet med 10-årsrapporten. Den ska spegla åren 2011 - 2021 samt framtida strategier och mål.

ORGANISATION

Leader Nedre Dalälven 3 är en egen juridisk person som omfattar samma geografiska område som NeDa och delar kontor och delvis också personal. Kan beskrivas som en "verktygslåda" för utvecklingen i området.

ÅRSSTÄMMA

Årsstämman 2019 ägde rum den 16 maj i Korskrogens Bygdegård, Krylbo, Avesta. Ordförande Peter Kärnström hälsade alla välkomna.

Under stämmans punkt "Övrigt" föredrogs om arbetet med Biologisk Myggkontroll, fiskevårds- och destinationsprojekten samt kommunikationsprojektet BUS i biosfären.

Efter stämman fick deltagarna en guidad tur hos den närliggande äggproducenten Alsbo Ägg AB.

Britt-Mari och Sören Rabb från Alsbo Ägg AB berättade om företagets hållbarhetssatsningar. Efter en satsning på solceller har man inför 2020 beslutat sig för att vara den första svenska äggproducenten att helt upphöra med plastförpackningar och plast när det gäller konsumentförpackningar.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

ORDINARIE LEDAMÖTER

FÖR KOMMUNER

Peter Kärnström	Sandvikens kommun, ordförande
Marie Wilén	Heby kommun, vice ordförande
Rolf Bejerfjord	Älvkarleby kommun
Ola Gilén	Hedemora kommun
Robert Wallner	Gävle kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Pirjo Gustafsson	LRF
Birgitta Adell	Fortum Sverige AB

FÖR ÖVRIGT NÄRINGSLIV

Renata Künz	Hedesunda Camping
-------------	-------------------

SUPPLEANTER

FÖR KOMMUNER

Erik Kolm	Tierps kommun
Erik Hamrin	Sala kommun
Mats Nilsson	Säters kommun
Kurt Kvarnström	Avesta kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Vakant

FÖR ÖVRIGT NÄRINGSLIV

Karin Bengtsgård	Bengts och Tyttbo gård
------------------	------------------------

REVISORER

Auktoriserade revisorer har varit Mats Vestling, BDO med Jesper Lejdström BDO som suppleant.
Lekmannarevisor har varit Lotta Zetterlund, LRF.

VALBEREDNING

Valberedningen har bestått av Susanne Berger, Avesta kommun, sammankallande, samt Jonas Nyberg, Tierps kommun och Johanna Ydringer, Billerud Korsnäs.

STYRELSEMÖTEN

Styrelsen har haft fyra möten under året, inklusive årsstämman.

AFFÄRSPLAN 2017 - 2019

Styrelsen antog 2017 en treårig affärsplan med fokus på:

- Biosfärområdet
- Varumärket Nedre Dalälven
- Myggbekämpning

MEDLEMMAR

Avesta kommun	Hedesunda Camping	Tierps kommun
Bengts & Tyttbo Gård	Billerud Korsnäs	Upplandsstiftelsen
Bergvik Skog	PRO	Vattenfall
Dalagård	Sala kommun	Älvkarleby kommun
Gävle kommun	Sandvikens kommun	Äventyrarna
Heby kommun	Sjöviks Folkhögskola	Östa Fishing
Hedemora kommun	Säters kommun	

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Charlotta Heimersson, som också är verksamhetsledare för Leader Nedre Dalälven 3.

ANTAL ANSTÄLLDA SAMT ARBETSFÖRDELNING

Antalet anställda i Nedre Dalälvens Intresseförening och dotterbolaget NEDAB, uppgick i slutet av 2019 till 11 årsarbeten fördelade på 13 anställda, varav 2 årsarbeten i föreningen och 9 i bolaget. Arbetet som direkt berör biosfärkontoret och omfattar 1,5 årsarbeten fördelat på 5 anställda.

Biosfärarbetet har samordnats av koordinator Cristina Ericson till och med juni, varefter VD Lotta Heimersson och projektledare/kommunikatör Magnus Pamp delade på uppgiften året ut. I biosfärarbetet deltog även projektledare Henrik Thomke samt ekonom Kickie Zetterberg.

UTVECKLINGSRÅD FÖR BIOSFÄROMRÅDET

Utvecklingsrådet består av personer från kommuner, länsstyrelser, Skogsstyrelsen, markägare, näringsliv, föreningar och andra aktörer i området. Syftet är att skapa delaktighet i arbetet för hållbar utveckling i biosfärområdet. Första utvecklingsrådet hölls i mars 2013 och har följts upp med flera studieresor och möten genom hela biosfärområdet under åren. NeDa:s styrelse beslutar och utvecklingsrådet ska vara rådgivande i frågor som rör biosfärområdets utveckling.

I årets utvecklingsråd, det fjärde i ordningen, den 25 april i Gysinge deltog arton personer från Högskolan Gävle, Gröna Kunskapshuset, Skogsstyrelsen, Upplandsstiftelsen, Heby kommun, Avesta kommun, Tierps kommun, Gävle kommun, Sandvikens kommun, Naturskyddsföreningen och NeDa.

I år träffades utvecklingsrådet i den nyrustade konferenssalen i Gamla Sjukhemmet i Gysinge.

Utifrån det som kom fram under utvecklingsrådets träff kan vi sammanfatta följande;

- De temaområden vi jobbar med är viktiga för långsiktig hållbar utveckling.
- Skogen saknas som temaområde.
- Hållbart näringsliv skulle kunna vara en vidareutveckling av temaområdet Hållbar turism.
- Temaområden och verksamhet förankrade i nya tydliga visioner är önskvärt, liksom en visionsverkstad där utvecklingsrådet är involverat.
- Kontakten med högskolornas/universitetens forskningsvärld behöver vi ta omtag på för att få till forskning i biosfären.
- Begreppet "biosfär" upplevs fortfarande svårt, vilket vi behöver tänka till om.
- Kommunikation är en viktig del för att nå ut med vårt biosfäriska arbete och koncept.
- Nya tankar kring biosfärambassadörernas roller och hur vi arbetar tillsammans med dem vore givande.
- Rådet bifaller att vi aktivt ska arbeta för att Havs- och vattenmyndighetens remissförslag kring "Nationell plan för omprövning av vattenverksamhet" för Nedre Dalälven tidigareläggs.

BIOSFÄRAMBASSADÖRER

Biosfärambassadörer är personer som i sitt arbete träffar både besökare, turister och boende i hela NeDa-området och delar med sig av information om biosfärområdet. Sex biosfärambassadörer har varit verksamma under året. Dessa vill vi tacka varmt!

VERKSAMHET 2019

HÅLLBAR TURISM

Turismfrågorna har alltid varit en stor del av NeDa:s verksamhet. De enskilda turistverksamheter som finns i området har oftast var för sig inte tillräckliga resurser för till exempel marknadsföring, utveckla varumärke och hänga med i den digitala utvecklingen. NeDa har därför en viktig roll som samordnare. Det övergripande målet är att öka antalet sysselsatta inom turismen och att i övrigt bidra till en attraktiv bygd.

PROJEKT DESTINATION NEDRE DALÄLVEN

Destination Nedre Dalälven är ett leaderprojekt med syfte att genom främst digital utveckling stärka attraktiviteten hos Nedre Dalälvsområdet och områdets turistprodukter. Målet är ökad samverkan hos turistaktörerna, produktutveckling och ökad kompetens och kunskap om digitala kanaler.

Under året har vi genom destinationsprojektet arrangerat en nätverksträff under temat "Paketering och hållbarhet. Träffen inleddes med ett mingeltorg där entreprenörerna från besöksnäringen kunde visa sina verksamheter och knyta kontakter med varandra. Under dagen fick sedan deltagarna ta del av föreläsningarna "Hållbarhet som konkurrensmedel" samt "Stärk din konkurrenskraft genom ökat samarbete mellan aktiviteter, logi och besöksmål".

"Alla paket säljer som vi tar fram! Frågan är hur säljer någon annan det här åt oss?" / Föreläsaren Åse Wännerstam delade med sig av utvecklingsresan mot framgång med kollegorna Ombergs Turisthotell, Woods&Waters, Wettersaga och Omberg Info.

Henrik Thomke, projektledare, har tillsammans med Magnus Pamp, biosfärområdets kommunikatör, besökt ett antal entreprenörer i biosfärområdet för att få fram informationsmaterial till den kommande hemsidan; bland annat drönarfilm, film, stillbilder och intervjuunderlag. Henrik har även via besök och personliga telefonkontakter hos ett urval entreprenörer och besöksmål fungerat som bollplank och vägledning

Henrik Thomke startar upp drönaren för att från ovan följa kajakpaddlare ute på Nedre Dalälven. Film- och bildmaterial som sedan ska användas vid marknadsföring av besöksnäringen och biosfärområdet.

ÖPPET LANDSKAP

HÄVD AV ÄLVÄNGAR

Ett av NeDa:s mål är att medverka till att behålla och utveckla det öppna landskapet både för människor och för att gynna den biologiska mångfalden. Under 2019 har vi arbetat med detta genom leaderprojektet "Gnista för glöd".

PROJEKT GNISTA FÖR GLÖD

"Gnista för glöd" är det tredje leaderprojektet som NeDa driver med inriktning på hävd av älvängar. Tanken med projektet är att sätta entreprenören i centrum och projektets inriktning bygger till stor del på att inspirera och koppla samman aktörer så som brukare, markägare och myndigheter.

Under 2019 har NeDa arrangerat träffar för att inspirera och stärka djurägares och naturvårdsentreprenörers kunskap om hävd av älvängar. Träffarna har bland annat handlat om naturbeteskött samt om juridik och miljöersättningar. Vi arrangerade även en inspirationsresa till Hovrans ängs- och betesmarker utanför Hedemora. Projektet avslutades och slutredovisades i oktober. I samband med detta togs ett förslag för framtida restaureringsinsatser fram. Underlaget beskriver tio älvängar som håller på att växa igen och är möjliga att restaurera.

Under inspirationsresan till Hovrans ängs- och betesmarker fick deltagarna chans att ställa frågor ute i fält. Edward Wirgén, Länsstyrelsen i Dalarna och Peter Sennblad, Hedemora kommun berättade om hur och varför man restaurerar igenväxande ängar och betesmarker. Elias Regelin från NeDa ledde resan.

FISKEVÅRD

PROJEKT SAMVERKAN MELLAN FISKETS INTRESSETER I NEDRE DALÄLVEN

Nedre Dalälvens Intresseförening har under året fortsatt arbetet med ökad fiskevård genom leaderprojektet "Samverkan mellan fiskets intressenter i Nedre Dalälven". Syftet är att medverka och inspirera till olika fiskevårdsinsatser inom hela Nedre Dalälvsområdet.

Fiskevårdsområdena från Bysjön till havsmynningen arbetar med framtagandet av förenklad fiskeförvaltningsplan. Lokala grupper har arbetat med att ta fram förslag till förvaltningsregler, fiskekortslösningar och tillsynsåtgärder. Flera arbetsmöten om förenklad fiskeförvaltningsplan har genomförts samt en studieresa till Laxeleratorn i Älvkarleby, ett världsunikt testlaboratorium för försök gällande fiskvandring och passagelösningar förbi kraftverk. I projektet har även en fisketillsyningskurs genomförts tillsammans med länsstyrelserna och Polisen. Kursen lockade trettiosju deltagare och vi ser behov av ytterligare utbildningar. Vi har även gjort besök vid bland annat Gussjön i Sala kring filtrering samt påbörjat kontakter med projektet Enköpingsåns och Örsundaåns avrinningsområden som arbetar med vattenkvalitetsfrågor i Heby kommun.

MOBILISERING AV NÄTVERKET

Genom projektet har NeDa även deltagit i samrådet för Havs- och vattenmyndighetens remissförslag till "Nationell plan för omprövning av vattenverksamhet" (NAP). Genom den lokala förankringen NeDa har lyckades vi tillsammans med andra aktörer påverka beslutet så att det förmodligen läggs så tidigt i processen som 2024 istället för det föreslagna 2035-40.

Projektet har koordinerat det målmedvetna arbetet från fiskerättsägarnas sida likväl som från de sju direkt berörda Nedre Dalälvs kommunerna på högsta politiska kommunledningsnivå för en tidigare-läggning av områdets vattenverksamheter. Mobiliseringen inkluderade även samverkan med de nationella organisationerna Östersjöälvar i samverkan, Sportfiskarna, WWF, Naturskyddsföreningen, de fyra berörda länsstyrelserna, Upplandsstiftelsen samt information till riksdagsledamöter.

"Tack vare att vi snabbt kunde mobilisera nätverket och därigenom sammanställa den omfattande forskning och faktainsamling som gjorts i området via bland annat de projekt vi genomfört kunde vi förmedla informationen till rådgivande och beslutande instanser. Värdefull information som annars hade förbisetts. Ett gemensamt nätverksarbete som bidragit till att myndighetens förslag ändrats."/> / Henrik Thomke, projektledare

BIOLOGISK MYGGKONTROLL

ORGANISATION

Biologisk Myggkontroll inom NEDAB organiserar och utför bekämpning av översvämningsmygg inom sju kommuner i Nedre Dalälvsområdet. Kontoret finns i Uppsala och här har under 2019 jobbat i genomsnitt sex personer på heltid. Under bekämpningsinsatser tillkommer extrainkallad fältpersonal.

MYGGBEKÄMPNING

Under 2019 genomfördes en bekämpningsinsats i början av juni som omfattade totalt 3166 hektar inom sju kommuner. Denna bekämpning gav bra resultat men på några ställen började översvämningsmyggorna flyga samtidigt som helikoptern. Detta berodde på en översvämning i början av maj där ingen bekämpning kunde genomföras eftersom Naturvårdsverkets tillståndsbeslut inte hade vunnit laga kraft än.

Treåriga tillstånd istället för det nuvarande ettåriga tillståndet skulle innebära att vi slipper denna situation åtminstone under två år. Tillståndprocessen är omfattande och arbetsintensiv både inom Biologisk Myggkontroll och för myndigheterna (Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Miljödepartementet). Ett treårigt tillstånd skulle betyda mindre administrativt arbete för alla involverade. I år har vi för första gången skickat in en ansökan till Naturvårdsverket om ett treårigt tillstånd för myggbekämpning i Nedre Dalälvsområdet.

"Våra larvdippningar efter bekämpningen visade på 98 - 100 % reduktion av larvmängderna på våra kontrollställen. Tyvärr fanns det på några platser redan en hel del stickmygg i luften från den första obekämpade kläckningen, men det blev ingen ytterligare ökning av blodsökande översvämningsmyggor. Mängderna fortsatte gå ner därefter så att bosatta och besökare senare kunde njuta av sommaren." / Martina Schäfer, bekämpningsledare

Kläckfällor på plats för att mäta mängden insekter som kläcker i våtmarkerna.

MARKNADSFÖRING OCH AKTIVITETER

HEMSIDA OCH SOCIALA MEDIER

En mycket snabb digital utveckling och nödvändigheten att synas och vara konkurrenskraftig på webben innebär att ett viktigt område för utvecklingen av NeDa och dess varumärke är att arbeta fram en ny hemsida för nedredalalven.se, något som görs i leaderprojektet Destination Nedre Dalälven. Hjälp och stöd kring digitala möjligheter för logianläggningar, aktivitetsentreprenörer och besöksmål är fortsatt en av de viktigaste satsningarna NeDa kan bistå sina turistintressenter med.

Arbetet med sociala medier sker löpande och är bra plattformar för inspiration, kommunikation och information. Både till de som redan engagerat sig på sidan och nya intressenter. Sidorna det handlar om är: www.facebook.com/nedredalalven och www.instagram.com/nedredalalven.

"Under året har vi gjort cirka hundra inlägg på Nedre Dalälvens sida på Facebook. Vi har i stor utsträckning använt egentagna bilder och även börjat använda filmklipp. Antalet "gillare" har ökat från drygt 1400 till 2100. Årets inlägg har fått cirka 1000 - 8000 visningar per inlägg, fram till december 2018 var motsvarande siffra i regel 200 - 800 visningar per inlägg, med ett antal toppar däröver." / Magnus Pamp, kommunikatör/projektledare

AKTIVITETER I BIOSFÄRNÄTVERKET

Med utnämningen till biosfärområde följer medlemskap i det globala nätverket för biosfärområden WorldMAB, det europeiska nätverket EuroMAB, det nordliga nätverket NordMAB och det Svenska Biosfärprogrammet. WorldMAB träffas vart fjärde år, EuroMAB vart annat år, NordMAB och Svenska Biosfärprogrammet varje år.

EUROMAB, 1 - 5 APRIL

EuroMAB är det största och äldsta av MAB:s regionala nätverk (Man and Biosphere Programme). Totalt ingår 302 biosfärområden i 36 europeiska länder, där till USA och Kanada. Möten för MAB:s nationella kommittéer och respektive biosfärområdes koordinatörer har ägt rum i EuroMAB:s regi vartannat år sedan 1986.

Årets EuroMAB-konferens arrangerades i Dublin. Totalt deltog cirka 220 deltagare från ett trettiofem länder från Europa, samt Kanada, USA och Ryssland. 15 personer deltog från svenska biosfärområden. Charlotta Heimersson och Magnus Pamp deltog.

DOKUMENTÄRFILM FÖR UNESCO:S RÄKNING

Under två dagar, 12 och 16 juni, guidade vi en dokumentärfilmare från organisationen Global Observer, från Nedre Dalälvens mynning till fjärdarna i Färnebofjärdens nationalpark. Under resan intervjuades ett tiotal entreprenörer, forskare och tjänstemän om betydelsen av älven och havsvandrande fisk i älven samt om vilka insatser som gjorts. Global Observer har i uppdrag av Unesco att lyfta fram goda exempel där man arbetar med problemställningar och lösningar kopplade till Agenda 2030. Tanken är att det ska resultera i en lång rad tre till fyra minuter långa filmer som på webben presenterar goda exempel världen över.

Fransmannen Eric Delafosse från organisationen Global Observer intervjuar landshövding Per Bill som delar sina tankar om biosfärområden och älvens betydelse. Foto: Eira Pamp.

SVENSKA BIOSFÄRPROGRAMMET ÖRÅD, 24 - 25 JUNI

Biosfärrådet träffas en gång per år på en ö i något av Sveriges biosfärområden. I övrigt hålls kontakten via skypemöten en gång per månad för att planera verksamheten för det Svenska Biosfärprogrammet där Johanna MacTaggart är nationell samordnare.

Värd för årets oråd var Göran Blom, ordförande i den nationella kommittén för Biosfärprogrammet, och platsen var Husarö. Träffen innehöll diskussioner kring hur biosfärområden ska ansöka om "brunskyltning", det vill säga "vägvisning till turistiskt intressanta mål" samt om den skolinriktade tävlingen "biosfärutmaningen". Under dessa dagar fick vi frågan om Biosfärområde Nedre Dalälven vill vara värd för orådet nästa år, vilket vi så klart gärna vill. Cristina Ericson och Magnus Pamp deltog.

Under orådet fick vi även tillfälle att besöka en strandäng där Göran Blom visade olika växter. Foto Mattias Holmquist, Biosfärområde Blekinge Arkipelag.

NORDMAB, 7 - 9 OKTOBER

NordMAB är ett nätverk som samlar åtta länder för regelbundna träffar och som syftar till att stärka samarbetet mellan nordliga biosfärområden. I år hölls NordMAB-mötet i Plockton på Skottlands västkust. Wester Ross Biosphere var värd för konferensen. På programmet stod bland annat diskussioner om hur turism kan hjälpa till att uppfylla FN:s globala mål Agenda 2030. Charlotta Heimersson deltog. Foto nedan: Natasha Hutchison, Wester Ross Biosphere.

SAMARBETSPROJEKT (BIOSFÄROMRÅDEN OCH AGENDA 2030)

BIOSPHERE FOR BALTIC

- 6 - 8 maj i Leba, Słowiński beläget vid Polens Östersjökust
- 18 - 20 september på ön Hiiumaa (Dagö) i västra Estlands skärgård

Biosphere for Baltic är ett projekt som syftar till att samla och sprida erfarenheter från biosfärområden i Östersjöregionen samt att skapa möjligheter för utbyte mellan biosfärområden och organisationer med Östersjöfokus. Det är finansierat av Havs- och Vattenmyndigheten och drivs av Svenska Biosfärprogrammet. Projektet syftar också till att synliggöra biosfärområdenas roll att bidra till Agenda 2030 och att kommunicera goda exempel som bidrar till de Globala Målen. Nio biosfärområden från sju länder samverkar i projektet, länderna är: Sverige, Danmark, Finland, Estland, Lettland, Polen och Tyskland.

På agendan fanns flera workshops för att få fram idéer kring hållbar turism. Bland annat diskuterades det om hur man inom biosfärområdena kan jobba för utökad turism - men inte överturism, hur man bjuder in turister att vara en del av lösningen genom att exempelvis städa stränder, plantera träd eller göra kunskapsbyggande aktiviteter som höjer medvetenheten om värdena i biosfärområdet och även aktualiserar utmaningarna man står inför. Vidare diskuterades det om hur man i biosfärområdena erbjuder mat, produkter, service, vandringar, etcetera som bidrar till hållbarhet och inte sliter på området. För att nämna några av de frågor som togs upp. Henrik Thomke deltog.

"En viktig sak som vi jobbade med är hur entreprenörer och aktörer i biosfärområdena paketerar och marknadsför tjänster och produkter till turister. En betydelsefull del är att berätta att när man väljer de "biosfäriska" upplevelserna, tjänsterna och produkterna, så bidrar man som turist aktivt till en hållbar utveckling." / Henrik Thomke, projektledare

Deltagarna i Biosphere for Baltic samlade vid havet på Husarö, i biosfärområde Västra Estlands Skärgård. Under året tittade man även på de huvudsakliga hot som Östersjöregionen står inför och vad som görs. Bland annat övergödningen och dess effekter på ekosystemen i havet, lekområden som störs och invasiva arter som smörbult som påverkar förhållandena i ekosystemen. Samarbetet i Biosphere for Baltic har gett värdefulla nätverkskontakter och erfarenhetsutbyte.

BIOSPHERE FORESTS FOR THE FUTURE

Syftet med "Biosphere Forests for the Future" är att det ska vara ett forum för samverkan, utbyte och inspiration med fokus på utveckling av biosfärområdenas roll som modellområden för klimatanpassning av skogslandskapet och hur biosfärområdena bidrar till genomförande av Agenda 2030, specifikt Mål 13.

Under årets EuroMAB i Dublin hölls ett möte där biosfärområden diskuterade vidare hur skog och skogsbruk kan anpassas till klimatförändringar. Man hade också ett uppföljningsmöte i Wien under slutet på oktober.

Under året har ansatser gjorts för att skapa två SLU-ledda forskningsprojekt i svenska och europeiska biosfärområden. I dessa är det tänkt att biosfärområden ska vara basen, om möjligt även Biosfärområde Nedre Dalälven. Kort om projekten:

- Att integrera FN:s hållbarhetsmål i biosfärområden genom lärande partnerskap

"Projektet tar sin utgångspunkt i ett beslutsstödssystem där naturen sätter gränser för samhället och ekonomin. Vi kommer att teoretiskt belysa hur detta stödssystem kan länkas till hållbarhetsmålen och sedan använda detta som en utgångspunkt för fördjupade diskussioner inom biosfärområdena. Det direkta arbetet med dessa inkluderar: i) att identifiera de konflikter och synergier som är centrala för varje enskilt biosfärområde; ii) att genomföra ett antal fallstudier (kring örnar, naturskogar, vindkraft och blå-grön infrastruktur) som typfall där det finns potentiella konflikter men där man i en fördjupad dialog också kan hitta lösningar och synergier; iii) att genom scenarier belysa möjlig framtida markanvändning där hållbarhet, beslutsmodeller och olika värdegrunder kommer till uttryck." Ur ansökan till Formas.

- Hur klimatförändringar påverkar olika markslag och markanvändningen (tolkning av projekttiteln)

Projektet ska bland annat titta på: vad händer i landskapet och vad man kan se komma framöver, vilka klimatdata och andra klimattjänster finns, hur dessa data och tjänster kan användas för att fatta beslut som lindrar effekten av klimatförändringarna.

Ansökan ska lämnas in till det europeiska forskningsprogrammet Horizon 2020 under det första kvartalet 2020.

PROJEKT BUS (BEVARA UTVECKLA STÖDJA) I BIOSFÄREN

Bevara Utveckla Stödja (BUS) i biosfären är ett leaderprojekt som drivs av NeDa. Syftet med projektet är att öka kännedomen om olika insatser för hållbar utveckling som pågår och/eller har gjorts, inom vårt biosfärområde eller på annat håll. Projektet ska främja nätverkskontakter, samarbeten och engagemang mellan personer och organisationer för hållbar utveckling.

Målet med projektet är att genomföra egna träffar för kompetenshöjning och nätverksbyggande samt delta i andras aktiviteter. Vi ska arrangera eller delta i studiebesök i området som dokumenteras och kommuniceras digitalt. Några av de nätverksträffar och aktiviteter som beskrivs här i verksamhetsberättelsen ingår i projektet. Vi ska också skapa ny bildbank och nytt informationsmaterial.

I samband med att vi firade Biosfärområdets dag 2019 hade vi en utställning om ekosystemtjänster. Under året har vi även besökt ett flertal verksamheter och initiativ i biosfärområdet som på något sätt utmärker sig som goda exempel inom hållbar utveckling. Foton, filmer och intervjuer från besöken har eller kommer att publiceras dels på vår hemsida och på våra sociala media.

Karin Bengtsgård berättar om arbetet med ekoturism vid B&B-gården Bengts och Tyttbo Forsfiske. Ett besök som bland annat resulterade i ett filmklipp med rörliga sekvenser och stillbilder.

KURS I NATURNÄRA SKOGSBRUK, 2 - 3 FEBRUARI

Ett trettiotal skogsägare och intresserade samlades i Stjärnsund för en tvådagarskurs i den hyggesfria skogsbruksformen naturnära skogsbruk. Deltagarna gick igenom grunderna för skogsbruk enligt Lübeckmodellen. Det är en ekosystembaserad och hyggesfri skogsbruksform där man arbetar med plockhuggning och naturlig föryngring. Deltagarna gick igenom vad metoden innebär, hur den påverkar miljön och plånboken och hur de rent praktiskt går tillväga som skogsägare. Brita Asplund, skogskonsulent på Skogsstyrelsen i Gävleborgs distrikt, inledde kursen med att bland annat berätta om myndighetens arbete med hyggesfritt.

Huvudarrangör var Plockhugget, och NeDa var medarrangör. Foto: Annevie Sjöberg, Plockhugget

BIOBLITZ VID LÅNGÄNGARNA, 22 MAJ

Bioblitz är en intensiv period av biologisk inventering inom ett bestämt område under ett dygn. Huvudarrangör för bioblitzten vid Långängarna i Sandvikens kommun var Skogsgruppen Gävleborg under ledning av Lotta Delin. Medverkade gjorde ett tiotal experter, utställare och ett hundratal ur den intresserade allmänheten. Vi deltog för att informera om biosfärområdets arbete, lära om evenemangstypen, knyta kontakter samt att hjälpa att dokumentera aktiviteterna. På programmet stod vandringar med fokus på; blommor, fågelsång, lavar och mossor, insekter, träd, svampar och tickor, samt även vildmarksskola, naturfoto och håvning av småkryp i bäcken.

Ett tiotal utställare informerade om sina verksamheter; bland annat Biosfärområde Nedre Dalälven, Friluftsförbundet, Folkbiblioteket, Gävleborgs botaniska sällskap, Naturskyddsföreningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Skogsstyrelsen och Studieförbundet.

BIOSFÄROMRÅDETS DAG, 25 MAJ

I år firade vi Biosfärområdets dag tillsammans med Nationalparkens dag i Gysinge den 25 maj. Det var ett stort utbud av aktiviteter i nationalparken och vid herrgården: bland annat tipspromenad, håvning efter småkryp, bäversafari, familjeguidningar och korvgrillning.

Utanför naturum kunde man förutom NeDa:s personal träffa en biosfärebassadör tillika getbonde med sina getter. Vidare fick man provsmaka ekologisk getost och andra lokala matprodukter, samt kika på en utställning om ekosystemtjänster. Frågor om myggbekämpning och fisken i älven var vanliga från besökarna.

BIOLOGISKA MÅNGFALDENS DAG, 25 MAJ

I samband med Biologiska Mångfaldens dag arrangerade vi växt- och mindfulnessvandringar på Granön. Ön är en del av Gysinge naturreservat. Hälsoinspiratören Maria Karlsson bjöd deltagarna på en örtshot gjord på nässla, kirskaål, citron, äpple och vatten. Därefter varvade Maria mellan att berätta om läke- och matväxter längs vandringsgrarna på ön och att leda deltagarna i olika mindfulnessövningar, som att lyssna på naturens ljud, smaka på växter och hänga med träd.

Flera deltagarna uttryckte efter vandringen att de blivit inspirerade till att använda vilda växter i exempelvis sallad eller pesto och att de upplevde det rogivande att röra sig långsamt, och att stanna till då och då i naturen.

FÖRELÄSNING FÖR GAMLA GARDET, 11 JUNI

Tidigt på året fick vi en förfrågan från Gamla Gardet i Västerås och Surahammar om vi ville föreläsa om vad ett biosfärområde är och i synnerhet vad som pågår i Biosfärområde Nedre Dalälven. Det ville vi så klart, så i juni tog vi emot tjugofem personer från Gamla Gardet i hörsalen på Café Udden i Gysinge. Efter föreläsning och frågestund slussade vi gänget vidare till naturum och dess fina utställningar om naturen i Färnebofjärdens Nationalpark. Efter lunch på Orangeriet for gardet vidare till Sandviken för en träff med kommunalrådet Peter Kärnström.

MÄSSA EFTERFEST I HEBY, 27 SEPTEMBER

Efterfest i Heby är en dag för att fira livet på landsbygden. Vi var på plats på mässan och samtalande kring hållbarhet och tanken bakom biosfärområdet och projekten som pågår i området. Extra roligt var det att möta lokala matentreprenörer som brinner för hållbar utveckling. Efterfesten arrangeras av Heby kommun i samarbete med Setra och SHE.

BESÖK FRÅN GYEONGGI-PROVINSEN I SYDKOREA, 2 OKTOBER

Biosfärområdet besöktes av en delegation från Gyeonggi-provinsen i Sydkorea. Syftet med besöket var att se och lära från biosfärområden som funnits ett tag och ta del av erfarenheter från bildandet av biosfärområdena. Vi berättade om det enorma samarbete som ligger bakom bildandet av vårt biosfärområde samt om några av de projekt vi driver idag.

Delegationen var särskilt intresserad av att veta vilka effekter som arbetet och projekten i området ger på lokal nivå samt hur vi samverkar och löser eventuella konflikter i området. Vi kunde till exempel berätta om det långsiktiga arbetet med att få tillbaka den havsvandrande fisken upp i Nedre Dalälven, den kommunikationssatsning vi gör för att nå ut med biosfärområdets värden och möjligheter, samt om ungdomsprojekten som pågår nu för att stärka ungdomars möjligheter att förverkliga egna initiativ på landsbygden.

Delegationen fick även en guidad tur på naturum i Färnebofjärdens Nationalpark där man bland annat fick ta del av de för Sverige unika svämskogarna och älvängarna.

FRILUFTSLIV I BIOSFÄREN, 2, 5 OCH 20 OKTOBER

Under hösten gjorde vi tre vandringsaktiviteter under temat Friluftsliv i biosfären. Syftet var att skapa dialog kring biosfärområdet samtidigt som vi lyfte fram hälsoaspekter med tillgängliga naturområden och vandringsleder.

Först ut var ett seminarium den 2 oktober där guideboksförfattaren Gunnika Isaksson-Lutteman berättade om Gästrikeleden och Upplandsleden - som båda löper genom biosfärområdet. Vidare berättade friluftssamordnaren från Länsstyrelsen i Gävleborg om de nationella planerna kring låglandsleder. Vi informerade även om arbetet i biosfärområdet. På plats för att svara på frågor fanns också Gästrikeledens ordförande Joakim Helmbrant.

Därefter följde två guidade vandringer, 5 respektive 20 oktober. En längs Nedre Dalälven på Gästrikeleden och en på Kyrkstigen längs Upplandsleden. Båda cirka 6,5 kilometer långa. På vandringsarna fick deltagarna ta del av biosfärinteraktion, kulturhistoria, utrustnings- och säkerhetstips samt hur man renar vatten under färden. Drygt sextio personer var med på föreläsningen och fyrtio totalt på vandringsarna. Långt fler ville gå men vi hade ett tak på tjugo personer för varje vandring. Färnebofjärdens Nationalpark var medarrangör.

"Antalet inkomna anmälningar och visningar på Facebook tyder på ett stort intresse för guidade vandringer. Några deltagare fick en total restid på åtta timmar för att delta i en fyratimmars vandring, vilket visar på en stor motivation för att delta. Den stora uppslutningen kring vandringsarna har motiverat guiderna, lokala entreprenörer som vi anlitar, att planera fler liknande vandringsevenemang 2020." / Magnus Pamp, projektledare

Vandringsdeltagare på väg över den 660 meter långa kyrkspången över Nordmyran, strax intill Tärnsjö. Ett område som några veckor senare var helt lagt under vatten.

STUDIERESA TILL BIOSFÄROMRÅDE I ITALIEN, 15 - 18 OKTOBER

Tillsammans med deltagare från olika biosfärområden i Sverige fick vi möjlighet att under fyra dagar i oktober göra en studieresa i ett av Italiens biosfärområden, Appennino Tosco-Emiliano Biosphere Reserve.

Vi fick uppleva allt från den lokala maten till moderna produktionsanläggningar för parmesanost, besöka genuina turistanläggningar och träffa många representanter för de lokala företagen. Kärnan i biosfärområdet är en nationalpark där man har utvecklat nära samarbeten med bland annat skolor och turistföretagare. Människorna i bergsbyarna och de sociala aspekterna av att öppna mötesplatser och starta kooperativ var en röd tråd genom alla berättelser och guidningar.

Med på resan för Nedre Dalälvens räkning var Magnus Pamp samt Maria Brook, getbonde och lokal entreprenör med fokus på lokalproducerad mat.

"Vårt allmänna intryck är att ett gränsöverskridande samarbete mellan olika verksamheter, kommuner och människor, de olika kooperativa engagemangen i byarna samt nationalparkens koordinerande roll i biosfärområdet har stor betydelse för arbetet och förankringen i biosfärområdet." / Ur rapporten från resan.

"Vår historia börjar 1991, när den enda baren i stan stängde. Inte långt dessförinnan hade också den sista butiken stängts. En stad utan kaffebar eller butik kommer att dö, eftersom det inte finns någonstans kvar för människor att umgås. Så alla vi i den lokala samhällsgruppen beslutade att kavla upp ärmarna och skapa kooperativet Valle dei Cavalieri." / Sagt av Dario Torri, en av grundarna till kooperativet som numera driver en välbesökt hotell- och restaurangverksamhet.

På orten Ligonchio har man gjort om en utdaterad generatorhall i en vattenkraftsanläggning till ett utbildnings- och upplevelsecentrum kring hållbarhet för barn och ungdomar. Besökarna får utforska magnetism och vattenflöden genom sin kreativitet och använda bland annat "skräp" för att bygga saker och experimentera. Centret drivs av pedagoger anställda av nationalparken.

PRISUTDELNING - 2019 ÅRS ÖSTERSJÖPRIS TILL NEDA

Priset Alsbo Äggs Östersjöfond delas ut en gång per år till en organisation eller förening som verkar för att återställa, skydda och bevara Östersjöns miljö. I år blev, liksom 2018, vårt arbete med Biosphere for Baltic uppmärksammat, samt även vårt arbete i de olika fiskevårdsprojekten i Nedre Dalälven.

Familjen Rabb äger och driver Alsbo Ägg i Krylbo utanför Avesta. Från deras Östersjöfond-märkta äggkartonger avsätts 25 öre per kartong till fonden. Inför 2020 har man beslutat sig för att vara den första svenska äggproducenten att helt upphöra med plastförpackningar och plast när det gäller konsumentförpackningar.

NEDA:S ÅRSÄVSLUTNING

Den 5 december var styrelse, personal, medlemmar med flera inbjudna till sedvanlig informell årsavslutning i Flottarkojan i Gysinge.

Utöver umgänge och lite julmat bjöd Nedre Dalälven på högt vattenstånd, brusande forsar, en månstrimma i vattnet, droppande takdropp och glögg som doftade jul i vardande.

NEDA:S BIOSFÄRKOORDINATOR CRISTINA ERICSON I PENSION

I juni 2019 avtackade vi vår biosfärkoordinator Cristina Ericson inför stundande pension. Cristina har varit en skogs- och naturkunnig, positiv, jordnära och klok medarbetare på Nedre Dalälvens Intresseförening sedan 2007 och vår biosfärkoordinator sedan Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven bildades 2011. Ett bildande som hon varit högst aktiv inom.

Kan du nämna några höjdpunkter från dessa år?

- Ett stort ögonblick var förstås 2011 när vi fick vår utnämning till Biosfärområde av Unesco och invigningen 2-3 september samma år. Det var också stort att vara värd för NordMAB 2015. Då samlades biosfärfolk från sju länder och vi hade boende och konferens på Sätters stadshotell. Vi har även varit värd för det nationella biosfärprogrammet 2008 (i Gysinge) och 2013 (i Söderfors). Den svenska medverkan på EuroMAB är alltid givande. Det är gott att se att Sverige ses som ett föregångsland i biosfärsammanhang. Jag har varit med länge och märker hur det svenska biosfärbetet utvecklas från år till år.

"Många hakar upp sig på ordet Biosfärområde och jag har ofta hört att begreppet är "svårt". Utmaningen är att enkelt förklara att vi fått en fin utmärkelse av Unesco som vi ska vara stolta över. Sedan är det en stor möjlighet vi fått att använda oss av utnämningen. Det kan vara i marknadsföring av området eller genom att hitta samarbeten med andra biosfärområden eller inom vårt område. Vi behöver visa hur vi från biosfärkontoret kan vara en samlande resurs. Kommunikation är en viktig del i det här och där har vi saknat kompetens i långa perioder." / Cristina Ericson

Vad vill du skicka med dig till kommande biosfärkoordinator?

- Det är det mest intressanta jobb man kan ha! Idealiskt är att jobba tillsammans med en kommunikatör för att komplettera varandra. Det blir mera fart på idéer och driv om man är två och det behövs i det här jobbet.

Är det något du är extra stolt över i arbetet med biosfärområdet? - Vi fick fina ord från Unesco om att vår ansökan var "ett föredöme för världs nätverket för biosfärområden". Det värmdes! När biosfärområdet nämns i olika sammanhang, våra biosfärambassadörer är bra på detta, men även andra, blir jag alltid glad och känner att vi kommit en bit på väg!

NEDA:S MEDVERKAN I EXTERNA ORGAN

Under året har NeDa deltagit i en lång rad sammankomster och utredningsgrupper rörande regionens eller delar av regionens utveckling, bland annat:

DALÄLVENS VATTENVÅRDSFÖRENING/DALÄLVENS VATTENRÅD

Dalälvens Vattenvårdsförening vars huvuduppgift är att genom ett omfattande kontrollprogram svarar för recipientkontroll i hela Dalälvens avrinningsområde och dess mynningsområde. Medlemmar utgörs av alla kommuner inom avrinningsområdet och större industrier. Dalälvens Vattenvårdsförening har påtagit sig att vara huvudman för Dalälvens Vattenråd (en följd av EU:s vattendirektiv), i vars styrgrupp NeDa ingår. NeDa:s VD Lotta Heimersson ingår i styrelsen.

FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARK

Under året har vi tecknat ett samarbetsavtal med nationalparken. Vi har också planerat för gemensamma aktiviteter och marknadsföring. Ett exempel är de tre vandringsaktiviteterna i "Friluftsliv i biosfären" som under hösten hölls i eller intill nationalparken.

NeDa:s VD Charlotta Heimersson och biosfärkoordinator Cristina Ericson gladdes åt det påskrivna samarbetsavtalet tillsammans med Jennie Wahlborg från Färnebofjärdens Nationalapark.

BIOSFÄRRUM GRÖNA KUNSKAPSHUSET

Den ekonomiska föreningen Biosfärrum Gröna Kunskapshuset har avvecklats under våren. Vi har övertagit skärmväggar för utställningar samt foton, fototavlor och annat material. En av de stora fototavlorna syns nu i vår besöksentré.

ÖVRIGA

NeDa är sedan 2015 medlem i Naturturismföretagen (före detta Ekoturismföreningen). Genom medlemskapet uppdateras vi fortlöpande om naturturism och kvalitet. Vi är också medlemmar i Sveriges Fisketurismföretagare (SeFF), Sportfiskarna och Visita, branschorganisation för besöksnäringen.

PROJEKT DRIVNA AV LEADER NEDRE DALÄLVEN 3

SLOW TRIPS (PROJEKT FÖR HÅLLBAR TURISM)

Slow Trips är ett internationellt samverkansprojekt inom Leader där Leader Nedre Dalälven samverkar med nio andra Leaderområden från Litauen, Luxemburg, Tyskland, Österrike och Italien. Syftet med projektet är att genom internationell samverkan och på ett strukturerat sätt hitta de olika särarterna i de deltagande områden, främst inom kulturarv och miljö, samt att främja erfarenhetsutbyte mellan människor på landsbygden i de områdena med mindre tradition av turism.

”Det som är allra mest utmärkande med Slow Trips är att projektet siktar in sig på ’Lost Places, Hidden Tresures and Backyards’ där man vill marknadsföra små, udda besöksmål där besökaren kan interagera med lokalbefolkningen och gärna stanna länge på en plats. En typ av turism som passar väl in i vårt biosfärområde!” / Charlotta Heimersson, VD NeDa

Projektet startade 2019 med ett projektmöte i Hartberg, Österrike i januari, där Charlotta Heimersson, VD och Henrik Thomke, projektledare deltog. De båda var även med på det följande projektmötet i Foligno, Italien.

En viktig del i projektet är att utbilda lokala rådgivare i Slow Trips-konceptet, så att de kan föra över kunskap och erfarenheter till lokala entreprenörer inom besöksnäringen i respektive område. Konceptet kallas inom Slow Trips för ”Train the Trainer”. Två sådana aktiviteter har gjorts under året, en i Rumänien i juni samt en i Luxemburg i november. Henrik Thomke deltog i bägge, våra egna lokala rådgivare Eva-Lena Bard från Garphyttan (deltog i Rumänien) och Elias Regelin, från NeDa samt Annika Kumlin från Svartådalens Bygdeutveckling (deltog i Luxemburg) tog också del av konceptet.

Att se andras lösningar i fält för att få idéer, inspiration och möjligheter till erfarenhetsutbyte är en betydelsefull del i samverkansprojektet. Bilden är tagen under resan till Foligno, Italien.

ACADEMY ADVENTURE LEADER (UNGDOMSPROJEKT)

Academy Adventure Leader är ett transnationellt samarbetsprojekt mellan två svenska och tre litauiska leaderområden. I projektet ingår genomförandet av två sommarakademier med fokus på entreprenörskap och äventyr, och två utvärderande konferenser, en efter varje akademi. Projektets syfte är att stärka unga i leaderområdet genom att utveckla deras entreprenöriella förmåga och introducera dem för nya möjligheter, aktiviteter, kulturer och människor. Sofia Carlfrjord, handläggare och projektledare, har ansvarat för projektets genomförande hos Leader Nedre Dalälven.

I juni 2019 genomfördes den första akademien i Sverige. Ansvariga var de svenska partnerområdena Leader Nedre Dalälven och Leader Mälardalen. 36 ungdomar mellan 17 och 25 år löste 35 case åt lokala företag, föreningar och andra organisationer, besökte natur- och kulturområden, undersökte besöksanledningar, genomförde fyra äventyrliga aktiviteter såsom höghöjdsbana och paddling samt två workshops i verksamhetsutveckling. Akademi nummer två ska genomföras i Litauen sommaren 2020. Här följer några deltagares tankar några dagar in i akademien:

"Vi har fått se att man kan driva företag inom områden som jag kanske inte trodde man kunde tjäna pengar på. Som att göra guidade älgture. Man kan utgå från sådant man är intresserad av, och inte bara starta företag utifrån olika idéer om hur man ska tjäna pengar." / Maja

"För mig som inte har någon erfarenhet av företagande var det bra att se att man inte behöver vara rädd för att starta ett eget företag, utan att det handlar mycket om att se till att man kommer igång." / Vilmantė

"Jag har fått en helt ny inblick i hur företag fungerar och hur de drivs. Och jag har fått diskutera frågor som jag aldrig själv har tänkt kring tidigare." / Frans

Flera ungdomar uttryckte att de upptäckt under akademien att man inte behöver åka långt för att göra äventyrliga saker, som till Gröna Lund, utan att man kan hitta dem lokalt. Som att paddla på Nedre Dalälven och att klättra på höghöjdsbanan på Björnö i Västerås.

UNG I NEDRE DALÄLVEN (UNGDOMSPROJEKT)

Syftet med projektet är att stärka unga i leaderområdet och på olika sätt inkludera dem i det lokala utvecklingsarbetet. Genom att ge ungdomar inspiration och kompetensutveckling i att planera och genomföra evenemang och möjlighet till nya kontakter och nätverk för inflytande, ska projektet både öka ungdomars möjlighet att påverka sin ort och sin vardag. Projektet riktar sig mot åldersgruppen 13 - 25 år. Sedan projektet startades 2017 har trettiotvå ungdomsgrupper genomfört eller håller på att genomföra egna projekt. Grupperna har genomfört en mängd olika aktiviteter, bland annat aktivitetsdagar, workshops, konserter, utebio, idrottsturneringar och galor, ungdomsträffar, invigningar, luciashower till häst och kortfilmsinspelningar.

Projektet har genomfört två inspirationskvällar och två nationella träffar för engagerade landsbygdsbor, Ungagemang 2018 och 2019. Ungagemang 2019 genomfördes i Biosfärområdet. Förutom att jobba lokalt ingår ungdomsprojektet även i nationella nätverk för arbete med unga inom landsbygdsutveckling. Projektet kommer avslutas under våren 2020. Sofia Carlford, handläggare och projektledare, ansvarar för projektets genomförande.

En påbörjad skateboardramp i Älvkarleby kommun blev färdigställd med ungdomarnas eget arbete, inspiration och assistans av en erfaren snickare och lite extra projektfinansierat material.

Biosfärområde Älvsjölandet Nedre Dalälven
 Nedre Dalälvens Intresseförening (NeDa)
 Nedre Dalälvens Utvecklingsaktiebolag AB (NEDAB)

www.nedredalalven.se

